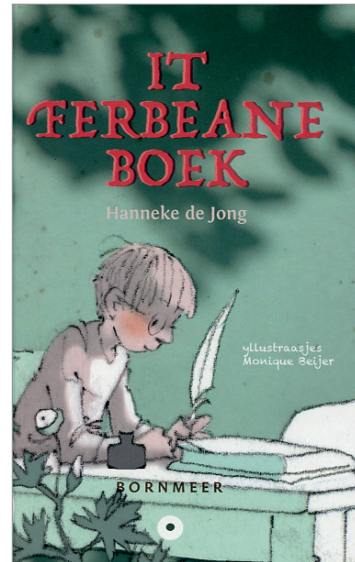

LESBRIEF

It ferbeane boek

Hanneke de Jong – tekst | Monique Beijer – yllustraasjes |
Bornmeer, 2020 | ISBN 978 90 5615 720 3 | hurd kapt, 119 siden
| Leeflyd: 8+

YNHÂLD

Oer it boek 1
Gearfetting 2
(Foar)lêze 3
Prate oer it boek 3

Oan de slach mei it boek 3

PRATE – rûntepetear
EKSPERIMINT – in dei offline
TAAL – Frysk en oare talen
LÊZE – favorite boek
LÊZE – speurtocht
FOARLÊZE – Goudhierke en de trije bearen
SKRIUWE – ymprovisearre in ferhaal
SKRIUWE – de â fan bêd
SKRIUWE – gieltsjes plakke
SKRIUWE – ferhaal mei in leagentsje
SKRIUWE – sinnen puzzelje
SKRIUWE – brief
SKRIUWE EN TEKENJE – omslachûntwerp
SKRIUWE EN TEKENJE – meitsje it ferhaal ôf
TEKENJE – tekendikte
TOANIEL – toaniellêze
PUZELJE – taalrebus
BOUWE – húske fan lego

Wurkblêd 1 Goudhierke en de trije bearen 11

Wurkblêd 2 Meitsje it ferhaal ôf 12

Wurkblêd 3 Brief 13

Wurkblêd 4A en 4B Toaniellêze 14

Wurkblêd 5 Taalrebus 16

Oer Hanneke de Jong 17

Seis fragen oan Hanneke de Jong

OER IT BOEK

Fedde is in tûke jonge dy't yn groep fiif sit, mar fêstrûn is mei lêzen en skriuwen. As er fan syn mem op in jûn in pantsje sop nei in âlde buorman bringe moat, en in geheimsinnich boek fol slotten fynt (it ferbeane boek), is dat de start fan in bysûnder aventoer yn it hûs fan buorman, dêr't Fedde allerhande taalopdrachten meitsje moat, dy't him fierder helpe, sawol yn it ferbeane boek as yn syn libben. Lêzen en skriuwen leare is in sintraal tema yn it boek, mar ferpakt yn in 'escape room'-mystearje. Fedde komt yn in nuvere wrâld telâne, mar hoe sit dat no allegear? Hy fiert opdrachten út en lost riedsels op, wêrtroch't er eins twongen wurdt te oefenjen mei lêzen en skriuwen. Mar omdat er in doel foar eagen hat, is Fedde diskear motivearre. Dat skriuwer Hanneke de Jong desennialang yn it ûnderwiis sitten hat, en ek as Skoalskriuwer aktyf wie, fernimst dúdlik oan dit boek. Lêsbefoarding is in tema dat hieltyd tusken de rigels troch gluorket. It is grappich hoe't De Jong soms boartet mei wat al of net 'echt' is yn it boek mei sinnen as: 'Moatst net alles leauwe wat skriuwers betinke.' (s. 48) of 'De skriuwer? Hokker skriuwer?' 'De skriuwer dy't it ferhaal oer Smycht en Skarlún betocht hat. Dy laket him of har no grif slop.' (s. 71) It boek is opboud as ramtfertelling. It wikselet ôf tusken de belibbenissen fan Fedde en de stikken dy't er yn it boek lêst oer hûn Smycht en kat Skarlún, dy't troch in hekse mishannele en opsluten wurde. Om't Fedde syn eigen kat Dropke ferlern hat – hy draacht har halsbantsje altyd by him – sprekt dat bisterferhaal him ekstra oan.

De teksten oer Smycht en Skarlún binne yn in ôfwikend lettertype printe, yn koarte, kursive sinnen.

De Jong boartet ek mei ferskillende ferhaallagen en de logika. Yn *It ferbeane boek* lêst Fedde bygelyks yn in krante-artikel hoe't poes Skarlún en hûn Smycht (út it ferhaal) troch syn suske fûn is (yn de echte wrâld), en fierderop yn in dialoochje dat hysels net thús is. Dêrtroch rekket er suver wat op 'e doele oer wat no realiteit is.

It boek is ferdielt yn fjouwer skiften (It earste slot, It twadde slot, It tredde slot, It fjirde slot) en yn 22

haadstikken. De sinnen binne net lang. It kursive ferhaal oer Smycht en Skarlún is tige gaadlik foar begjinnende Fryske lêzers. Earst begjinne alle sinnen op in nije rigele, mar op side 63 wurde de rigels útfolle. Dat hâldt Fedde lykwols net tsjin fierder te lêzen, en de lêzer fan dit boek fêst ek net. Oan de ein fan it boek komt Fedde yn 'e kunde mei ferskillende soarten teksten lykas in krante-artikel, in dialooch en in ynterview, en skriuwt er in brief.

De fertelde tiid is ûngefear in wike. De earste dei ûntdekt Fedde it ferbeane boek by buorman, de twadde dei bepraat er it mei syn freondintsje Feyza, yn de pear dagen dêrnei wurdt syn nijsgjirrichheid grutter, en beslút er werom te gean. Hy bringt ta einbeslút ien lange dei yn it hûs en de bedriuwsmoarte fan buorman Jan troch.

De logika yn it ferhaal lit in pear kear te winskjen oer (hoe kin Fedde in halsbantsje om de nekke fan in firtuele kat dwaan, hoe kinne personaazjes sa ynteraktyf wêze, datst er it ferskil mei 'echt' net troch hat, wêrom is mem yn it stikje op side 100 net folle oerstjoerder dat Fedde fuort is) mar *It ferbeane boek* is in meinimmend ferhaal, dat bern oantrunet om mear (Frysk) te lêzen, lykas Fedde.

GEARFETTING

IT EARSTE SLOT

De achttierrige haadpersoan Fedde wennet mei syn heit, mem en suske Jildou fan sân yn it fiktive doarp Wâldegea. Syn bêste maat is it Nederlânsktalige famke Feyza. Hoewol't er al yn groep 5 sit, hat Fedde muoite mei lêzen en skriuwen. Jildou giet him al foarby, en dat stekt him dochs.

Op in middei freget mem oft Fedde efkes in pantsje sop by âlde buorman Jan del bringe wol. Fedde fynt dy buorman in nuvere snuter, mar hy docht it dochs. De doar is los, mar buorman nergens te bekenen. Ynienen sjocht Fedde in heimsinnich, âld lykjend boek mei in grut slot derop. Buorman komt him oer it mad, en seit dat dat boek ferbean foar him is.

Fedde kin it boek net ferjitte. Hy bepraat it mei syn freondintsje Feyza, en in pear dagen letter kriget er har

safier om mei nei it hûs fan buorman te gean, as er dêr de kat fuorje moat. It is it begjin fan in hiel aventoer.

Yn buorman syn hûs fine se it ferbeane boek wer. Feyza stjit Fedde oan, wêrtroch't syn bril ôffalt. De bril, dy't er al taastend op 'e flier fynt, set er op. Dêrnei fine se yn in lyts biblioteekje it kaike fan it boek, mar de doar fan it bybke slacht ticht en slút Feyza bûten. Fedde makket allinnich it boek iepen mei it kaike. It begjint te skodzjen en te triljen, en Fedde falt yn in djip gat.

IT TWADDE SLOT

Ta syn ferbjustering sit Fedde opsluten yn in lyts legohûske. Mei muoite begjint er yn it ferbeane boek te lêzen, om te sykjen nei in oplossing. Under it bêd fynt er in plestik krat. Der sitte kaartsjes mei wurden yn: STOEL, KRAT, DAK. Hy ûntdekt dat er de kaartsjes op it goed plak oan heakjes hingje moat. As er dat dien hat, falt it húske útinoar en is er yn in grutte, grize keamer. Yn in kastke leit skriuwark. Fedde begjint wer te lêzen yn it ferbeane boek, en ûntdekt dat it yn it Frysk skreaun is. It ferhaal giet oer de hûn Smycht en de kat Skarlún, dy't by in boaze hekse wenje. Ynienen heart er in stim, en sitte de hûn en kat by him. Se helpe him om blokken mei wurden derop te finen. Fedde kriget in nije opdracht: Meitsje in ferhaal fan de wurden. Hy lêst fierder yn it ferbeane boek. As it ferhaal dêryn ophâldt, wit er wat him te dwaan stiet. Hy puzelet fan de blokken in ein oan it ferhaal. Yn it blok mei it fraachteken sit it kaike foar...

IT TREDDE SLOT

Fedde is op in pleintsje mei huzen. Der stiet ek in tafel mei broadsjes, in glês molke en in inketpotsje, guozzefear en papier. Hy lêst fierder yn it ferbeane boek, yn de hope dat dat him thúsbringe sil. Ynienen hear er stimmen. De huzen blike prate te kinnen. Se tinke alle seis wakker mei him mei. Fedde lêst wer in stik oer de hûn en de kat, en dat giet him hieltyd better ôf. In fûgel lit in briefke falle mei dêrop wer in opdracht. Diskear moat Fedde in ein oan it ferhaal oer de hûn en kat skriuwe, mei de fear. De lêste sin is: 'Hoe komme wy hjir út?' Fedde betinkt in ein, mar as er dat dien hat, bart der neat.

IT FJIRDE SLOT

Fedde wurdt wekker yn in oanspield boatsje. As er syn eigen ferhaal lûdop foarlêst, springt it fjirde slot iepen. Hy lêst in krante-artikel, in dialooch en in ynterview mei Omrop Fryslân, dy't, hiel nuver, allegear oer thús geane. Syn suske Jildou hat de ferwûne Skarlún en Smycht fûn. Der komt in grutte, bûnte walfisk oan swimmen. Hy mikt in kano mei buorman Jan deryn op it strân. Fedde kriget in sulveren stokje mei de lêste opdracht; hy moat de lêste

side fan it ferbeane boek folskriuwe. Earst kin er oefenje troch de tekst op it strân te skriuwen. Fedde skriuwt in moaie brief oan syn heit en mem. As er dy foarlêst, begjint alles te triljen, heart er in klap en is alles tsjuster. Syn bril is ôfflein. As er him wer opset, is alles om him hinne wer gewoan. Hy is wer yn it biblioteekje. Buorman Jan nimt him mei nei in fabrykshal. Ferbaasd sjoch Fedde in dekôr fan de pratende huzen stean. Buorman fertelt dat er wurket yn 'e 'virtual reality', en dat Fedde in soarte fan game-aventoer belibbe hat. Syn eigen bril wie, mei help fan Feyza, ruile troch in game-bril. Dêrnei bring buorman Jan Fedde thúshús. It ferbeane boek mei er hâlde. Syn moaie brief lêst er foar oan heit en mem, dy't o sa grutsk binne dat er no lêze en skriuwe kin. Smycht en Skarlún besteane net echt, en dat falt wat ôf, mar Fedde nimt him foar om krekt salang te seuren oant er in hûn en in kat kriget.

(FOAR)LÊZE

Bern fan in jier of 8 ôf sille it boek sels lêze kinne, foarlêze kin fan in jier of 6 ôf.

Om't der lykwols in pear wrede passaazjes yn it boek steane, wêryn't de hekse de **hûn en** kat tige mishannelet, wurdt de foarlêzer oanret om yn it foar earst side 67 - 75 sels te lêzen. Sa kin ynskatten wurde oft dit boek in ferstannige kar is foar de doelgroep. It iene bern kin no ienkear better tsjin spanning as it oare. Yn likernôch 12 foarlêssessys is it boek út te lêzen. It boek hat in soad werkenbere dialogen, wat it oantreklik makket foar bern.

As de learkrêft net it hiele boek foarlêze wol, kin er de earste 4 of 5 haadstikken dwaan, sadat de bern nijsgjirrich wurde sels fierder te lêzen.

PRATE OER IT BOEK

'Wêr gong in boek oer?' is faak net sa'n produktive wize om mei bern oer in boek te praten. Bern witte faak de essinsje net goed te beneamen en ferlieze harsels gauris yn details. In goede metoade om in berneboek klassikaal te besprekken is ûntwikkele troch de Ingelske berneboekeskriuwer Aidan Chambers. Hy beskriuwt dy yn syn boeken *Vertel eens* en *De leesomgeving*, bondele yn *Leespraat*, Biblion 2012.

De *Vertel eens*-oanpak komt derop del dat de learlingen en learkrêft, as it út is, oer it boek prate oan de hân fan de folgjende basisfragen:

1. Wat fynst moai/goed oan it boek?
2. Wat fynst net sa moai/goed oan it boek?
3. Wat fynst dreech of ûndúdlik? (Of frjemd, wiene der dingen dy't net kloppen?).
4. Wiene der patroanen/ferbannen? (Wat dat hieltyd werom kaam yn it boek?).

Set de antwurden fan de learlingen yn stekwurden yn kolommen op it boerd.

Binne der linen te lûken fan de iene nei de oare kolom? Binne der saken dy't faker weromkomme? Falt der in tema of ûnderwerp op?

Bern dy't oefenje om in boek op dizze wize te besjen, sille letter mear bysûndere dingen opfalle.

OAN DE SLACH MEI IT BOEK

It boek kin ekstra ta libben komme troch allerhande ferskillende ynfalshoeken en ferwurkingsopdrachten. De piktogrammen betsjutte: = groep, = twatallen, = yndividueel, = tiid dy't noadich is foar de opdracht.

PRATE – rûntepetear

Bepaat mei de bern in oantal ferskillende passaazjes út it boek, bygelyks:

1. 'As ik in playstation fan jim krij, kom ik net mear oan mem har computer.' (s. 8)
  - Boartesto ek graach mei in kompjûter?
  - Hoefolle tiid per dei sitsto efter in skerm?
  - Wat is dyn favorite spultsje?
  - Ast sels in spultsje ûntwerpe soest, wêr soe dat dan oer gean?

2. *'Ik hie, doe't ik in famke wie, in deiboek mei in slotsje.'* (s. 13)
  - Hasto ek wolris yn in deiboek skreaun? Fynst dat moai om te dwaan? Wêrom wol of net?
  - Fynst it belangryk dat der in slotsje op in deiboek sit? Wêrom wol of net?
3. *'Heel oude boeken moet je met handschoentjes aan bekijken.'* (s. 17)
  - Wêrom soe dat wêze? (Antwurd: eartiids fûnen se dat boeken tefolle beskeadigen, trochdat swit en soer fan hannen materiaal as papier en lear oantaasten).
  - Tsjintwurdich drage se yn argiven meastal gjin wite wantsjes mear. Wêrom binne se dêr fan ôfstapt, tinke jim? (Antwurd: Minsken dy't glêde wantsjes drage ha minder gefoel yn 'e fingers, en litte dêrtroch earder boeken falle of skuorre gauwer by ûngelok de bledsiden.)
  - Wat kinst dwaan om in boek sa foarsichtich mooglik te behanneljen? (Antwurd: Earst hannen waskje. Blêdwizer brûke. Boeken net iepen oarsom dellizzen. Boeken kaffe. Werom lizzen op har plak of op de planke sette).
4. *'Fedde begjint rûntsjes troch de keamer te rinnen. Dat docht mem ek altyd as se earne oer neitinkt.'* (s. 41)
  - Tinksto faak oer dingen nei? Wêroer, bygelyks?
  - Is der in ferskil tusken tinke, prakkesearje en pikerje? Wat dan?
  - Hoe kinsto it bêste neitinke?
  - Ast altyd mei muzyk wurkest, besykje dan ris sûnder muzyk te wurkjen. Hoe is dat?
5. *'Der binne hiel knappe minsken dy't dochs muoite ha mei lêzen en skriuwen. Dus dat seit neat.'* (s. 63)
  - Der wurdt sein fan wittenskipper Albert Einstein, popartyst John Lennon, keunstner Pablo Picasso en regisseur Steven Spielberg dat se dyslektysk wiene of binne. En dochs ha dy minsken it hiel fier skopt.
  - Wat kinst sels dwaan ast dyslektysk bist, om better yn lêzen en skriuwen te wurden?
  - Hoe kin de learkrêft dy helpe, fynst?
  - Hoe kinne se dy thús helpe?
  - Watfoar boek út jim biblioteek soesto dyn freon oanriede, as dy net fan lêzen hâldt of lêzen dreech fynt?
6. *It is skreaun yn it Frysk, lykas de wurdjes yn it legohûs. Dat leare de bern op skoalle net fan juf.* (s. 34)
  - Hoe sit dat by jim? Leare jim wol Frysk op skoalle?
  - Wat fynsto moai oan de Fryske taal?
  - Watfoar taal prate dyn heit en mem, dyn pake en beppe?
  - Hoefolle talen kinsto prate?
  - Hoefolle talen kinne jim prate mei de hiele groep? Meitsje in list op it boerd.

EKSPERIMINT - in dei offline

Doare jim it oan? In hiele dei sûnder mobylysjes, tablets en digiboerd? Gewoan dwaan, en efterôf beprate hoe't dat wie.

Freegje de bern earst ris mei pake of beppe te praten hoe't dy learden op skoalle sûnder digiboerd, tablets en filmkes. Hoe wurken se? Watfoar spultsjes diene se op it skoalplein? Kin dat de bern ynspirearje?

Suggestjes foar oare aardige aktiviteiten:

- De learkrêft lêst foar út *It ferbeane boek*.
- Jim dogge it toaniellêzen út dizze lesbrief, of oan de hân fan oare Fryske toaniellêsboeken.
- Meitsje in tekendiktee.
- Meitsje sommen op papier, mei in potlead, pinne, liniaal.
- Lear de plakken fan ien provinsje mei help fan in atlas of kopy út dy atlas.
- Tear in A4 dûbel en brûk jim eigen ûnthâld, om de folgjende fjouwer dingen te dwaan:
  1. Tekenje in liuw op kantsje ien.
  2. Skriuw safolle mooglik stêden yn Fryslân op, op kantsje twa. Wat wit de measte?
  3. Tekenje in wûnderbaarlike masine op kantsje trije, en fertel derby wat dy dwaan kin.
  4. Skriuw ris op watfoar stout streekje oftst úthelle hast, doe'tst lyts wiest.
- Nei bûten! In groepskuier troch de buert mei in natoer-bingokaart, of skriuw alle bisten op dy'tst ûnderweis tsjinkomst. Sykje by it IVN, it Fryske Gea, Natoeredukaasjesintrum De Klyster yn Damwâld of in oare natoerorganisaasje nei mooglikheden foar rûnliedings troch de natoer (sûnder tablet).

Tip: Soargje foar in goed offline-plan en ha materialen klearlizzen foar as de stroom in kear útfalt op skoalle.

TAAL – Frysk en oare talen

‘Feyza, mei ik dy wat freegje?’ ‘Hoi, Fedde. Tuurlijk, wat wil je weten?’ (s. 15)

Fedde praat Frysk, ek as er mei Feyza praat, dy't Nederlânsk werom praat. Se prate dus beide yn har eigen taal.

- A. Besteegje ris in oere oan inoars taal, oan de hân fan in Frysk printeboek. Lês it boek earst ynteraktyf yn it Frysk foar. Wat fine de bern derfan?
- Diel dan de tekst op yn in stik of tsien gelikense parten.
- Freegje de bern yn twa- of trijetallen de tekst oer te setten nei it Nederlânsk. En dan miskien yn oare talen? Sitte der bern yn de groep dy't Arabysk, Poalsk, Oekraïensk, Tigrinya (taal fan Eritrea) of noch in oare taal behearskje? Kinne sy in stikje fan it printeboek yn dy taal oersetse?

Tip: Kinst âlders by de taalles belûke troch harren te freegjen stikjes fan it printeboek oer te setten yn harren memmetaal.

- B. Faak as in Fries heart dat de oar Nederlânsk praat, ferbrekt er him en praat er ek Nederlânsk. Gean mei de hiele groep de útdaging oan om dat ris net te dwaan. Wa't fan hûs út Frysk praat, giet troch mei Frysk praten, ek as de oar Nederlânsktalich is. Soks is in moaie oefening om inoar taliger te meitsjen, en bewustwurding foar inoars talen te kweken.

LÊZE – favorite boek

‘Hy fûn it boekje sa prachtich dat se it him alle jûnen foarliezen. Op it lêst koe er it út de holle (...)’ (s. 14)

Fedde wit noch goed wat syn leafste boek wie, doe't er lytser wie. Freegje de bern har favorite boek (dat boek dat se út de holle kenne, of stikkenlêzen ha), mei te nimmen nei skoalle. Freegje harren der om beurten wat oer te fertellen. Wêrom wie krekt dit boek no sa spesjaal foar it bern? Miskien krije de oare bern ek sin om it te lêzen?

Lêze – speurtocht

‘Ik fyn lêzen stom, en ik fyn boeken stom.’ (s. 17)

Fedde fynt neat oan lêzen. Bepraat dat mei de bern, en fertel dat hoe better oftst lêze kinst, hoe flotter as dat giet en hoe moaier en yntressanter boeken wurde. Dingen dy’tst goed kinst, fynst ommers automatysk moaier om te dwaan. Om in goede fuotballer of ballerina te wurden, moastst trene of repeteare. Om in goede lêzer te wurden ek. Dus oefenje mei lêzen en ‘flean-oeren’ meitsje, der sit neat oars op.

Ferdiel dêrnei de groep yn twatallen. Jou elk duo de opdracht om yn jim skoalbiblioteek (of de iepenbiere biblioteek) it alder- aldermoaiste boek te sykjen. Se krije in kertier de tiid. Dus elk groepke fan twa komt nei dat kertier mei ien boek dêr’t se beide achter steane.

Yn ‘e klasse kriget elk duo ien minút de tiid om te fertellen (‘elevator pitch’) wêrom’t dat boek no krekt sa geweldich is.

Oan de ein wurdt der stimd. Elk bern mei 1 – 5 punten jaan oan elk boek. Hokker boek kriget de measte punten? Wa hat sin om dat te lêzen?

FOARLÊZE – Goudhierke en de trije bearen

‘Sit er yn in mearke? Fan Goudhierke en de trije bearen?’ (s. 58)

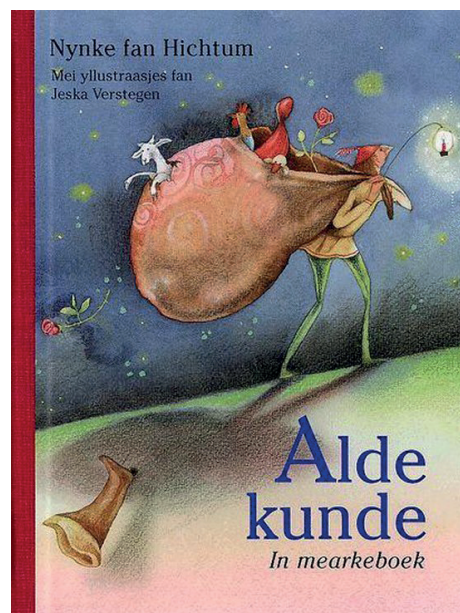
Kenne de bern it mearke fan Goudhierke of Goudlokje wol? It is oarspronklik Ingelsk, en stamt út 1837.

It is taheakke as **wurkblêd 1**. Lês it foar op in rêstich momint, en praat fierder mei de bern oer mearkes.

Witte de bern it ferskil noch tusken klassike mearkes en Disneyfilms lykas ‘Frozen’, ‘Jungleboek’ of ‘Pinokkio’?

Wat is harren favorite mearke?

Yntrodusearje it mearkeboek *Alde Kunde* fan Nynke fan Hichtum, Afûk, 2003, yn ‘e groep. Dêr steane 26 klassike mearkes yn, yn prachtich Frysk, oer it ûnsjogge einepykje, Tommelyske, Jiskepûster en noch folle mear bekende mearkefigueren, goed foar oerenlang foarlêspлезier.

SKRIUWE – ymprovisearje in ferhaal

‘Hy tinkt noch oan de juf yn de beam. As dat syn juf ris wie!’ (s. 20)

It boek foar begjinnende lêzers dat Fedde yn ‘e besnijding hâldt, bestiet net echt (al soe it sa passe kinne yn de rige fan skriuwer Corien Oranje oer juf Fiep). Dit is in moaie kâns foar de hiele groep om dat boek te betinken! De learkrêft is dêrby de ‘seremoanjemaster’ dy’t om beurten bern oanwiist en wat stjoering oan it fertellen jout. Regelje as it heal kin in assistint (stazjêre, ûnderwiisassistint dy’t goed type kin) dy’t it ferhaal dat betocht wurdt fuort yn in Wordbestân yntype kin. Dêr meie bêst typflaters yn sitte. Letter is der alle tiid om it ferhaal te perfeksjonearjen.

1. Lis de bern út wat de bedoeling is. ‘Wy sille mei de hiele groep in ferhaal betinke oer ‘Juf yn de beam’. Ik jou de earste sin. Wa fan jim in ferfolchsin wit, stekt de finger op. Wy sette hieltyd sinnen achterinoar, en betinke mei-inoar in spannend aventoer mei in begjin, in spannend hichtepunt en in ûntknoping.’

2. Hjir komt it begjin fan it ferhaal:
 ‘Groep 5 (folje dyn eigen groep yn) sit stil te lêzen. It is moai waar, it rût stiet iepen. Ynienen waait der in nuver lûd it lokaal yn. It klinkt as...’
 En no binne de bern oan bar. Betink mei-inoar sin foar sin hoe’t it ferhaal fierder giet, oant juf úteinlik yn de beam sit. Wêrom sit se dêr? En hoe komt se der wer út?
3. Bring it ferhaal op gong, as it fêstrint, troch in spannend elemint yn te bringen. Brûkt dêrfoar sinnen as:
  - Jesse hat ek noch in bêste freon. Dat is net in minske, mar in...
  - Dizze .....hat in hiel bysûnder talint. Hy kin nammentlik....
  - Der bart wat ûnferwachts. Der klinkt in stim dy’t seit...
  - Der springt wat út de boskjes. It is in ...
4. Soargje dat it ferhaal op ‘e tiid nei in oplossing, in moaie ôfrûning tagiet.
5. Is it ferhaal klear? Rin it dan nochris hielendal troch. Helje mei de bern werhellings derút. Begjinne de sinnen hieltyd mei in ûnderwerp en dan in persoansfoarm? Goai ris in sin om. Bou hjir en dêr in dialoachje yn. Meitsje it ferhaal op dy wize better en moaier. Betink oan ‘e ein mei de bern in titel, en set alle skriuwers derûnder.
 Tip: Sa’n moai ferhaal wurdt noch moaier mei yllustraasjes. Ferdiel it ferhaal yn likefolle stikjes as der bern binne, printsje dy passaazjes út op in A4, en freegje alle bern by dy passaazje in moaie tekening te meitsjen. Sa wurdt it in ‘echt’ boek.

SKRIUWE – de ê fan bêd

‘Op de e fan bed stiet in tekentsje ^, mar dat seit him neat.’ (s. 31)

De Fryske lûden mei in lêsteken, lykas â, ê, é, ô, û of ú, wurde ‘diakrityske lûden’ neamd.

Der binne hiel wat Fryske wurden mei sa’n lêsteken derop, mar dizze opdracht beheint him ta de ê, mei wurden as blêd, glês, brêge, dêr of fêst. Ferdiel de klasse yn twatallen, fertel hoe’t de ‘ê’ klinkt, en freegje de teams safolle mooglik wurden mei in ê deryn op te skriuwen. Se meie in wurdboek brûke. Witte se wat alle wurden betsjutte?

ê

Tip: It Fryske Hânwurdbok is fergees del te heljen fia dizze website: frysker.nl/downloads
 Ast in *ê* yntypst (dus stjerke, kapke e, stjerke) * krigest alle wurden mei in ê deryn te sjen.
 Dat stjerke hjit in ‘jokerteken’, en stiet foar de letters dy’t foar of nei de * steane.

SKRIUWE – gieltsjes plakke

of

Hastich giet er oan de slach en hinget de kaartsjes op dêr’t er it wurd fan wit. (s. 32)

As opdracht moat Fedde yn it legohûs kaartsjes mei wurden by de goede foarwerpen hingje. Dat kin yn ‘e klasse fansels ek. As learkrêft kinst wurkje mei útprinte en laminearre Fryske wurden dy’tst sels makke hast, mar it kin ek simpeler, mei ‘gieltsjes’, fan dy giele plakbriefkes. Freegje de bern yn twatallen Fryske wurden op te skriuwen fan saken dy’t se yn it lokaal sjogge. Dat kinne foarwerpen wêze (bygelyks muorre, doar, rût, stoel, tafel, papierkoer, buro, boek, boerd, kast plant, pot, skilderij, kalinder, krat) mar ek kleuren (read, giel, blau, swart, wyt, grien, oranje, pears, brún) of materialen (glês, hout, izer, plastik) en fierder alles wat se om har hinne sjogge. Sis derby dat nammen fan klasgenoaten net meidogge yn dit spul. Skriuw de wurden allegear oer op it boerd, en praat oer de stavering. Is it wurd sa goed skreaun? Of moat it oars?

Ferdiel dan de wurden oer in tal groepkes bern, en freegje harren dy wurden op 'gieltsjes' te skriuwen, en yn de klasse op it goede plak te hingjen. De briefkes meie dêrnei bêst in pear dagen/ wiken hingjen bliuwe.

Daagje de bern as 'tuskentrochje' ris út, mei de eagen ticht, in wurd lûdop te staverjen. Applaus foar wa't dat goed docht.

SKRIUWE – ferhaal mei in leagentsje

'Moatst net alles leauwe, dat skriuwers betinke.' (s. 48)

Freegje de bern in grappige anekdoate op te skriuwen, dy't har echt oerkommen is. Mar **ien** ding dat se yn dat ferhaal opskriuwe, is net wier. Dat ha se hielendal optocht. Om beurten lêze se har ferhalen foar. Kinne de oare bern betinke watfoar feit hielendal net wier is?

SKRIUWE – sinnen puzzelje

'Dat ik in ferhaal meitsje moat fan de wurden. Dat ha ik noch nooit dien!' (s. 41)

Fedde moat de ein fan in ferhaal yninoar puzzelje fan wurden.

Freegje de bern yn twatallen in moaie, lange sin (op syn minst tsien wurden) te betinken en op te skriuwen of yn in grut lettertype út te printsjen. Dêrnei meie se de wurden losknippe. Klear? Dan jouwe se de losse wurden troch oan it twatal dat efter of nêst harren sit. Kinne dy de sin wer yninoar puzzelje? (N.B. soms kinne wurden op mear wizen in goede sin foarmje. Fansels is dat ek goed).

SKRIUWE – brief

Hy lêst it foar de safolste kear oer. It is in brief oan heit en mem. Syn earste brief! Wat sille se derfan sizze? (s. 112)

Fedde skriuwt as slot yn it Ferbeane Boek in brief oan syn heit en mem.

Freegje de bern ek in brief te skriuwen oan in folwoeksene dy't hiel belangryk foar him/har is. Op **wurkblêd 2** stiet al in foarset.

SKRIUWE EN TEKENJE – omslachûntwerp

'En it luts op in frjemde manier oan him, as woe it sizze: 'lêst my, lêst my.' (s. 13)

Sykje in tal moai útfierde boeken út yn de (skoal)biblioteek of eigen kolleksje, en lit se ien foar ien oan de bern sjen (ek *It ferbeane boek*).

Bepreat it omslachûntwerp. Wêrom sprekt dit boek sa oan? Hoe sjocht de cover derút kwa kleur en tekst, foar en achter? Wat stiet der allegear op in boek? Rint it plaatsje op de foarkant troch oan de efterkant?

Freegje de bern in omslach fan in selsbetocht boek te ûntwerpen, dat sá moai is dat elkenien it beslist lêze wol.

Se brûke dêrfoar in A4, dy't se steand dellizze. Freegje har in titel te betinken, en dy yn moaie letters foarop de skriuwen. De cover tekenje se deromhinne. Dan de efterkant ûntwerpe, mei in sels skreaune flaptekst.

Lit de bern har ûntwerpen presintearje. Ha de oare bern al sin om dat boek te lêzen? Ja, dochs?

SKRIUWE EN TEKENJE – meitsje it ferhaal ôf

‘Wat soe de bedoeling wêze? Dat er in hiel ferhaal opskriuwt? Mar hoe dan? Dat er op papier set wat elkenien seit, krekt sa as de rest fan it ferhaal skreaun is? Of soe in strip ek meie?’ (s. 84)

Lês de lêste passazje oer Smycht en Skarlún lûdop oan de groep foar, dus allinnich it kursive part. Begjin op s. 79 by ‘De hekse hat in fleske by har’ en gean troch oant en mei ‘Wat dan?’ freget Skarlún. ‘Hoe komme wy hjir út?’ op s. 81.

Fedde hat 19 koarte sinnen nedich om it ferhaal ôf te meitsjen yn *It ferbeane boek*. Freegje de bern dat ek te dwaan, dus ek in ein op te skriuwen. Langer as it ferhaal fan Fedde hoecht it net te wêzen. En ja, in strip skriuwe en tekenje om it ferhaal ôf te meitsjen mei ek! Dêrfoar is op **wurkblêd 3** in stramyn opnommen dat útprinte wurde kin.

TEKENJE – tekendiktee

Freegje earst de bern op in A4 it stramyn fan dizze ôfbylding oer te tekenjen, en fertel dat se de pratende huzen oan it pleintsje tekenje sille mei in potlead. Yn elk fak kin ien hûs.

De bern binne no efkes keunstners, yllustratoaren, dus it is nea fout wat se tekenje. Se hoege ek net te gomjen, se meie it as in skets beskôgje dy’t se letter mei kleur útwurkje.

Leit it fel papier klear? Lês dan de folgjende tekst (basearre op side 59 – 62 fan it boek en de tekening op s. 56) stadich oan de bern foar.

1. Fedde moetet seis huzen oan it pleintsje en jim tekenje dy no.
It earste hûs hjit frou Ringnalda. It is in heech, smel hûs fan brune stiennen. It hat in punt dak, en wol trije etaazjes boppe de doar. Ferjit de foardoar en de ruten net.
2. Beppe Fetsje is it twadde hûs. It is in âld hûs mei in klokgevel, mei links en rjochts in krol. It is grif it djoerste hûs, omdat alles by dit hûs noch sa is as froeger. It sjocht der hiel âlderwetsk út. Boppe-yn sit in rûn rûtsje.
3. Hûs trije is in winkel, in Super plus, dy’t Bram hjit. De doar stiet iepen. Der hinget in luif boppe de doar en de etalaazje. Sjochst ek reklameposters.
4. Hûs fjouwer is in modern hûs. It liket of binne der in pear muorren en in dak yninoar kwakt. It hûs is griis, miskien wol fan metaal en glês. It hjit fan Siart.
5. Hindrik de Groat is it grutste en it breedste hûs, mar net it heechste. It hat twa ruten neistinoar. It hûs liket wol âld, mar is it net, omdat alles neimakke is. It is wat kitsj, mei in soad krollen en djoere frutsels deroan. Kinst de bakstiennen goed sitten sjen.

6. Professor Dykman is it lêste hûs. Der sit in stiennen trep foar en izeren stekjes oan beide kanten. Krekt in hûs foar in gelearde. Neist alle ruten sitte lûken.
7. It is as ha de huzen allegearre eagen.
Tekenje ek dingen foar de ruten. Gerdyntsjes. Blommen. In kat.
Ien hûs hat syn jierdei, dêr hingje slingers omhinne.
8. Tekenje no wat op it plein foar de huzen. Wa of wat stiet der op 'e dyk? Miskien Fedde wol? Steane der streken op de dyk? Of bestiet dy út stiennen?

TOANIEL – toaniellêze

'Sêft freget er: 'Bisto dat, Winkeltsje?' (s. 60)

Freegje de bern yn groepkes fan twa de toanieltekst op **Wurkblêd 4A** ta te rieden troch earst de rollen te ferdielen, en dan de tekst goed troch te lêzen. Sy hoege de tekst perfoarst net út de holle te learen, it is de bedoeling dat sy it foarlêze kinne.

Werkenne de bern de tekst trouwens út it boek? Kinne se har de sênes noch te binnen bringe? Lês, as dat net sa is, de passaazje op s. 59 o/m 62 noch efkes foar.

Freegje, neidat de bern har taret ha, in pear groepkes nei foaren om de sêne út te spyljen. Fansels meie sy de tekst by de hân hâlde.

Op **wurkblêd 4B** stiet foar datselde doel de toaniellêspassaazje dy't de skriuwer sels al kant-en-klear yn it boek op de siden 99 en 100 opnommen hat. Ek dizze tekst is yn twatallen foar te lêzen, of út te spyljen.

PUZELJE – taalrebus

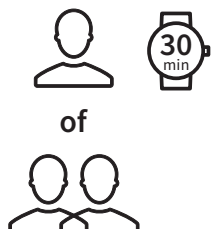

'Der stiet yn it read in K en dêrnêst in tekene aai.' (s. 25)

Fedde fynt in rebus op in papierke. Op **wurkblêd 5** steane nochris tsien rebussen tekene, dêr't allegear in Frysk wurd útkomt. De oplossing kin op it lyntsje opskreaun wurde.

(Oplossing: 1. bear, 2. klokhûs, 3. haai, 4. hânskrift, 5. bûterblom, 6. kiel, 7. reach, 8. molkboer, 9. wc-bril, 10. bonbon.)

BOUWE – húske fan lego

De muorren binne knalgiel en blau. Boppe him is in read dak. (...) De doar en de keizinen fan it rút binnen grien.' (s. 29)

Fedde sit opsluten yn in húske fan lego.

Freegje de bern it húske dat yn it boek beskreaun wurdt nei te bouwen, fan lego, fan blokken of oar materiaal.

WURKBLÊD 1 – IT FERBEANE BOEK

FOARLÊZE

Goudhierke en de trije bearen

Der wiene ris in heit-bear, in mem-bear en in lytse bear dy't yn in gesellich húske wennen, midden yn 'e bosk.

Op in moarn hie de heit-bear lekkere brij makke. Hy die it yn in grut board, in tuskenbeiden board en in lyts boardsje. 'Wy kinne noch wol efkes in slach troch de bosk meitsje foar't wy dy brij opite, sei er. 'De brij is no noch gleonhjit.'

Sa diene se it. Mar wylst se har kuierke makken, kaam der in lyts famke, dat Goudhierke hjitte, by it bearehûs oan. Se kipe efkes troch it rût neist de foardoar, mar omdat se net ien seach, gong se it hûs yn, want se wie aardich hûngerich en hie de boarden brij op 'e tafel stean sjoen.

Earst naam se in hapke fan de brij út it grutte board, mar dy wie te hjit. Doe naam se in hapke fan de brij út it tuskenbeiden board, mar dy wie te kâld. De brij yn it lytste boardsje wie lykwols hearlik en Goudhierke smikkele it boardsje oan de boaiem ta leech.

Mei har búk fol woe se wol efkes útrete. Se klom yn de stoel fan heit-bear, mar har fuotsjes bongelen yn 'e loft. De stoel fan de mem-bear wie te sêft. Doe probearre se de stoel fan lytse bear út. Dy siet sa lekker, dat se op en del begûn te stuiterjen. Bam! De boaiem skeat út de stoel. Goudhierke kaam hurd op 'e flier del. 'Aul', rôp se.

Boppe-yn it bearehûs fûn se de sliepkeamer, mei trije bêden neistinoar. It bêd fan de heit-bear wie fierstente grut. Fan it bêd fan de mem-bear wie it fuottenein te heech. Mar it bedsje fan lytse bear wie krekt goed. Se krûpte ûnder it dekbêd, treau it kessentsje ûnder de holle en foel yn in djippe sliep.

Op datselde stuit hiene de bearen wol sin oan iten krigen. Se setten nei hûs ta. Lytse bear huppele achter wat flinters oan en bromde in beareferske.

Ienkear thús seagen se fuort dat der wat net kloppe. Heit-bear syn grutte leppel stie rjochtop yn 'e brij. 'Der

hat ien oan myn leppel sitten,' sei er. Mem-bear sei : 'Wa hat der oan mýn leppel sitten?' En doe kaam lytse bear der sneu oerhinne: 'Der hat ek ien oan myn leppel sitten, en myn brij is ek noch op.'

'Potferjanhinnekont, wy ha in ynslûper,' sei heit-bear.

'Kom mem-bear en lytse bear, wy moatte him sykje.

Miskien is er gefaarlik.' Se rûnen by de stuollen del.

Heit-bear seach in dobbe yn syn kessen en sei: 'Der

hat ien op myn stoel sitten.'

Mem-bear seach dat har

kessen bryk lei. 'Der hat ek

ien op myn stoel sitten.' Mar

lytse bear moast hast gûle

doe't er syn stuoltsje seach.

'Myn stoel is stikken makke!'

'It moat net raarder wurde!'

prottele heit-bear. 'Ik

gean nei boppen. Miskien

ferskûlet de ynslûper him

dêr wol.'

Mem-bear en lytse bear

folgen him it kreakerige

trepke op, nei de

sliepkeamer ûnder de

houten balken.

De tekkens fan heit-bear

leine bryk op it bêd. 'Der hat

ien yn myn bêd lein,' sei er

woest. It kessen fan mem-

bear lei op de grûn. 'Der hat

ek ien yn myn bêd lein,' sei dy. Alle trije seagen se nei it

bedsje fan lytse bear. Under de tekkens lei in bobbel,

en op it kessen lei it kopke fan in famke, mei it hier as

in grutte, giele krânse útwaaiere.

'Der leit ien yn myn bedsje!' kriet lytse bear. Fan

dat skelle bearestimke waard Goudhierke wekker.

Kjel skeat se oerein. Doe't se de trije bearen oan it

fuottenein fan it bedsje stean seagen, skrok se sa, dat

se fan 't bêd sprong en nei it rût draafde, dat in bytsje

iepen stie. Se klom by de klimop del nei ûnderen,

draafde de bosk yn en seach net ien kear achterom.

'No sis,' seine de trije bearen tsjininoar. 'Wat in nuver

famke. Fan ús hie se bêst noch wat bliuwe mocht. Mar

dan hie se har wol efkes fatsoenlik foarstelle moatten.

Want dat heart sa.'

"WHO HAS BEEN TASTING MY SOUP?"

WURKBLêD 2 – IT FERBEANE BOEK

SKRIUWE

Brief

..... (plak, datum)

Leave .....

Dit sil wol in ferrassing wêze, samar in brief fan my.

Ik skreau dy om wat dingen te fertellen, dy't ik net sa gau sis.

Allerearst in komplimint. Wat ik sa bysûnder oan ..... (namme) fyn, is dat

.....
.....

As ik grut bin, wol ik in pear moaie dingen krekt itselde dwaan as ..... (namme), lykas:

.....
.....

Wat ik noch freegje wol, ik wol sa graach ris tegearre mei ..... (namme) nei

.....
.....

Dan kinne wy.....

En wat ik ek noch kwyt wol:

.....
.....

Dikke tút/ krûper fan:

..... (dyn namme)

WURKBLÊD 3 – IT FERBEANE BOEK

SKRIUWE EN TEKENJE

Meitsje it ferhaal ôf

WURKBLÊD 4A – IT FERBEANE BOEK

TOANIEL

FEDDE

SMYCHT

Toaniellêze

Dizze (in bytsje oanpaste) tekst fan side 25 kin lûdop foarlêzen wurde.
Der binne twa rollen: Fedde en Smycht.

Bist roppich? Hast sin oan wat?

Wa seit dat?

Sjoch ris nêst dy!

Kinsto prate?

Dat hast dochs heard?

Wêr komsto wei? Sakrekt wiest der noch net. En dy reade poes ek net.

Do hast ús hjirhinne helle.

Ikke? Hoe dan?

Troch oer ús te lêzen.

As ús juf foarlêst, of ús heit en mem, bart dat net.

Dy lêze ek net út dat boek foar.

Binne jimme Skarlún en Smycht?

Presys.

Do bist Smycht.

Sa is 't.

Dan moat de reade kat Skarlún wêze.

Skarlún seit noait sa'n soad. Sy is mear in tinker.

Dus alles wat ik lê, wurdt echt?

Dat wit ik net. Moatst probearje.

Mar dy frou, dy't jim ta it hûs útjage, is der net.

Gelokkich mar. Ik hie it dêr net in haadstik langer útholden.

WURKBLÊD 4B – IT FERBEANE BOEK

TOANIEL

Toaniellêze

Der binne twa rollen: Jildou en Mem.

JILDOU: Mem, wannear kin poes nei de bistedokter?

MEM: Noch net, leave. Oan 'e ein fan 'e middei pas.

JILDOU: Mar as se no deagiet?

MEM: It kin net earder, echt net. Lit poes mar lekker koese, dêr knapt se ek fan op.

JILDOU: Hat mem dat bantsje wol sjoen dat poes om 'e nekke hat?

MEM: Ik ha poes amper oanrekke. It is allegear bloed en ik wol har net sear dwaan.

JILDOU: Ik ha sakrekt wol sjoen. Ik tocht dat der miskien in adres of in telefoannûmer op stean soe.

MEM: 'En? Stie der wat op?

JILDOU: Dropke.

MEM: Dropke? Mar dizze poes is hielendal net swart! Se is read.

JILDOU: Sjoch mar, mem, sa stie it op ús Dropke har bantsje ek. Der is mar ien dy't dat altyd by him hat!

MEM: Dat is wol hiel tafallich. Mar it kin fansels net.

JILDOU: Wêrom net, mem? Wy witte dochs net wêr't Fedde is?

WURKBLÊD 5 – IT FERBEANE BOEK

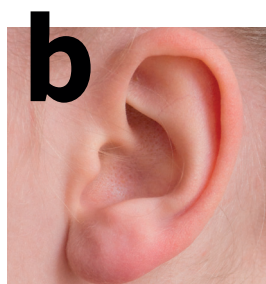
PUZELJE

Taalrebus

Yn elts hokje stiet in rebus. Watfoar Frysk wurd byldzje de 12 rebussen út?

Skriuw dat wurd hieltyd op it stippellyntsje.

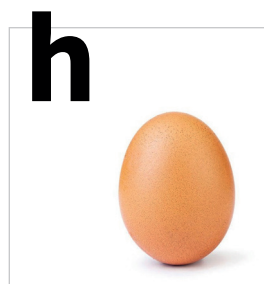
Yn it boek stiet in foarbyld op s. 25: K + aai = kaai.

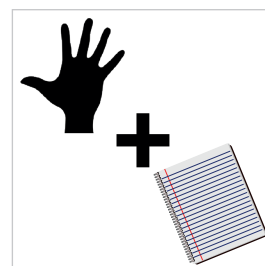
.....

.....

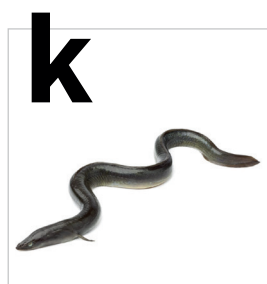
.....

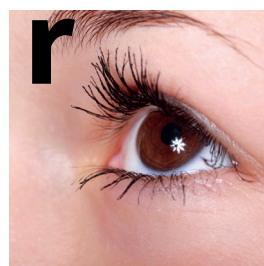
.....

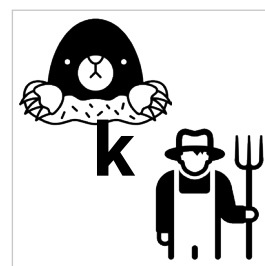
.....

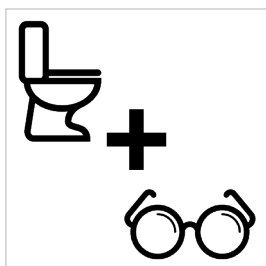
.....

.....

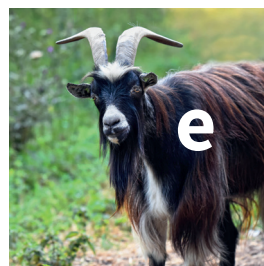
.....

.....

.....

.....

.....

OER HANNEKE DE JONG

Barbara de Ruiter

LIBBEN EN WURK

Hanneke de Jong is berne op 18 juny 1952 yn Aldetrine. Op har tredde ferhuze se nei St. Nyk, dêr't har heit haad fan de legere skoalle waard.

Hanneke de Jong waard sels ek ûnderwizeres. Se folge in stúdzje Frysk, helle earst de legere en dêrnei de twaddegraads akte. Letter krige se in baan as learares Frysk oan skoallemienskip Slauerhoff, letter OSG Piter Jelles yn Ljouwert.

De Jong begûn har skriuwkarriêre mei it skriuwen fan Sint Pitermarkes en revues. Dêrnei folgen der in grut tal berneboeken, foar alle leeftiden. Guon fan har jongereinboeken binne ek yn it Nederlânsk ferskynd, yn eigen oersettings.

De skriuwster is faak bekroand. Sa wûn se twa kear de Simke Kloostermanpriis: yn 2010 foar *Salsafamke* en yn 2016 foar *Trettjin dagen om in spetterjend feest te organisearjen*. Se wurke ek as Skoalskriuwer.

Hanneke de Jong wennet yn Frjentsjer, mar skriuwt meastentiids yn har sjalet yn Gaasterlân. Sûnt se beppe is, bringe de beppesizzers har soms op moaie ideeën. Sjoch foar mear ynformaasje: www.hannekedejong.frl

Oare berne- en jeugdboeken fan Hanneke de Jong:

De lêste brief, Koperative Utjouwerij, 1999

Sterke skouders, Koperative Utjouwerij, 2004

Salsafamke, Friese Pers Boekerij, 2008

Trettjin dagen om in spetterjend feest te organisearjen, Friese Pers Boekerij, 2013

Wês net bang (mar wol foarsichtich), Afûk, 2016

Heksegrytta, Bornmeer, 2017

Gers op it dak, Audiofrysk, 2017

Yn de rimboe, Audiofrysk, 2019

Sis my wa't ik bin, Stichting Mearslach, 2020

SEIS FRAGEN OAN HANNEKE DE JONG

1. Hoe betinke jo de nammen yn jo boek, bygelyks fan de hûn en de kat?

Sommige nammen binne tafallich en oaren ha ik al jierren yn 'e holle. Smycht en Skarlún wist ik al lang, allinnich net wannear't se fan pas komme soene. Der wie earst noch in hûn by, Smjunt, mar dy namme fûn ik wat te dreech om te lêzen. Smycht, Skarlún en Smjunt binne trije wurden mei deselde betsjutting. Sykje mar ris op! Ik ha altyd in protte aardichheid oan it betinken fan nammen.

2. It is krekt oft Fedde yn it soarte fan 'escape room' sit. Ha jo sels wolris yn in escape room sitten? Sa ja, hoe wie dat? Sa nee, hoe komt it dat jo der safolle fanôf witte?

Nee, noch noait! Ik ha der oer lêzen en hjir en dêr frege. In freon fan my hat wolris sa'n Escaperoom úttocht en ik ha goed nei syn ferhaal harke. It like my in moaie manier om dit ferhaal te fertellen en elke kear wer de spanning op te bouwen.

3. Ha jo ek dingen feroare ûnder it skriuwen fan it boek, om't jo dat dochs net sa'n sukses fûnen? Watfoar dingen?

It fjirde slot ha ik op 'e nij skreaun op advys fan myn redakteur. Fierder feroarje ik al skriuwend altyd it ien

en oar. It úttinken fan it ferhaal fan Smycht en Skarlún hat aardich wat tiid koste. Hoe langer ik mei dat ferhaal omboarte, hoe mear wille ik hie. As lêste moast ik de bril yn it begjin skriuwe. Mo hie de tekeningen al makke en sette Fedde as einbeslút in bril op.

4. Wat fine jo sels it moaiste stik út it boek en wêrom?

It ferhaal fan Smycht en Skarlún fyn ik moai om't de fantasije soms mei my op 'e rin gie. Dat is tagelyk in falkûle om'tst dêr soms sa yn meigiast datst ferjitst om kritysk te wêzen. It oare stik dat ik moai fyn is as Fedde oan it strân de grutte bûnte walfisk sjocht en as buorman yn it boatsje blykt te sitten. De tekening fyn ik geweldich.

5. Wêr giet jo folgjende boek oer?

Dat wit ik noch net en dat is nij foar my. Miskien dat ik it oer in jier wit.

6. Myn buorman hat spitigernôch gjin Ferbean Boek yn 'e hûs lizzen. Dus wat kin ik dwaan om lêzen leuker te finen?

Alle wiken nei de byb gean en fiif boeken útsykje. In boek datst maklik lêze kinst, in boek mei in protte plaatsjes, in boek mei ynformaasje, in boek dat dy moai (of wol aardich) taliket en in boek datst geskikter fynst foar in oar. Lês de earste tsien siden. Ast der neat oan fynst, meist it oan 'e kant lizze, ast it wol aardich fynst, lêst troch. Ast it wat dreech fynst, kinst miskien mei in folwoeksene of in grutte broer of sus lêze.